

Kodeks spółek handlowych. Komentarz

Wydanie 8.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Kodeks spółek handlowych¹

z dnia 15 września 2000 r. (Dz.U. Nr 94, poz. 1037)

Tekst jednolity z dnia 22 lipca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1526)

(zm.: Dz.U. 2018, poz. 398; 2019, poz. 55, poz. 1655, poz. 1798; 2020, poz. 288, poz. 2320; 2021, poz. 2052, druk sejmowy Nr 1515)

¹ Odnośnik nr 1: Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników jak i osób trzecich (Dz.Urz. WE L 65 z 14.03.1968, str. 8, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 3, z późn. zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.Urz. WE L 26 z 31.01.1977, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 8, z późn. zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z dnia 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 295 z 20.10.1978, str. 36, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 42, z późn. zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z dnia 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 47, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 50, z późn. zm.);
- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 36, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 100, z późn. zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 104, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z dnia 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz.Urz. WE L 110 z 20.04.2001, str. 28; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz.Urz. WE L 125 z 05.05.2001, str. 15; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 15).

Tytuł I. Przepisy ogólne

Dział I. Przepisy wspólne

Literatura: *P. Antoszek*, Charakter prawny aktu głosowania wspólnika spółki kapitałowej, Pr. Sp. 2005, Nr 9; *tenże*, Cywilnoprawny charakter uchwał wspólników spółek kapitałowych, Warszawa 2009; *tenże*, Dopuszczalność uchylenia się od skutków prawnych wadliwego aktu głosowania wspólnika spółki kapitałowej, Pr. Sp. 2005, Nr 11; *J. Benjamin, M. Yates*, The Law of Global Custody. Legal Risk management in Securities Investment and Collateral, London 2002; *P. Błaszczuk*, Pojęcie siedziby osoby prawnej w nowej ustawie o prawie prywatnym międzynarodowym, PiP 2011, Nr 11; *F. Bydliński*, System und Prinzipien des Privatrechts, Wiedeń–Nowy Jork 1996; *L. Cerioni*, The Cross-Border Mobility of Companies within the European Community after the Cartesio Ruling of the ECJ, JBL 2010, Nr 4; *A. Chłopecki*, Obowiązki informacyjne spółek publicznych, PPW 2001, Nr 9; *R. Cichórz*, Jednoosobowa spółka z o.o. a regulacja prawa europejskiego, PUG 2003, Nr 12; *R. Czerniawski, M. Wierzbowski*, Ustawa – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Komentarz, Warszawa 2001; *P. Czubik*, Artykuł 25 nowej ustawy Prawo prywatne międzynarodowe – przełom dla notariatu RP?, NPN 2011, Nr 1; *P. Czubik, K. Oplustil*, Forma zagranicznych czynności prawnych związanych z powstaniem i funkcjonowaniem polskiej spółki z o.o., Pr. Sp. 2007, Nr 1; *G. Domański, M. Goszczyk*, Wybrane zagadnienia prawne organizacji walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, PPH 2002, Nr 1; *W.F. Ebke*, The European Conflict-of-Corporate-Laws Revolution: Überseering, Inspire Art and Beyond, EBLR 2005; *D. Einsele*, Kollisionsrechtliche Behandlung von Wertpapieren und Rechte der Eigentumsvermutung des § 1006 BGB, IPrax 1995, Nr 3; *L. Enriques*, EC Company Law and the Fears of a European Delaware, EBLR 2004; *M. Floriańczyk*, Nowa konstrukcja ustawowej „złotej akcji” Skarbu Państwa, KPPubl 2010, Nr 1–2; *J. Frąckowiak*, Głosa do post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, OSP 1998, Nr 4; *tenże*, O konieczności dalszych zmian prawa cywilnego szczególnie w odniesieniu do podmiotów i umów w obrocie gospodarczym, PPH 1999, Nr 3; *L. Gasiński, J. Modrzejewski, J. Okolski*, Natura stosunku korporacyjnego spółki akcyjnej, PPH 2000, Nr 8; *C. Gerner-Beuerle, M. Schillig*, The Mysteries of Freedom of Establishment after Cartesio, ECLQ 2010, Nr 2; *I. Gębala*, Cywilnoprawny charakter umowy, której przedmiotem jest przekazywanie zysku w świetle regulacji art. 7 § 1 kodeksu spółek handlowych, Rej. 2008, Nr 10; *J. Golonka*, Fuzja spółek per incorporationem w ramach „dominacji krzyżowej”, PiP 2009, Nr 5; *J. Gotaczyński*, Prawo prywatne międzynarodowe, Warszawa 2003; *B. Grunewald*, Gesellschaftsrecht, Tybinga 2008; *S. Gurgul*, Instrumenty zabezpieczenia wierzytelności a stosowanie przepisów art. 15 i 17 k.s.h., Pr. Sp. 2011, Nr 10; *B. Haar*, Die Personengesellschaften im Konzern, Tybinga 2004; *M. Hachenburg, P. Ulmer*, Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG). Kommentar, Berlin 2002 (publikacja wymiennokartkowa); *H.C. Hirt*, Freedom of Establishment, International Company Law and the Comparison of European Company Law Systems after the ECJ’s Decision in Inspire Art Ltd, EBLR 2004; *H. van Houtte* (red.), The Law of Cross-Border Securities Transactions, Londyn 1999; *P. Jabornegg*, HGB Kommentar, Wiedeń–Nowy Jork 1997; *A. Karolak*, Prawne mechanizmy ochrony spółki córki oraz jej wierzycieli w strukturze holdingowej, Pr. Sp. 2001, Nr 5; *W. Klyta*, Czynności notarialne w polskim międzynarodowym prawie spółek, Rej. 2001, Nr 7–8; *tenże*, Wpływ orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Inspire Art z 30 września 2003 na europejskie prawo spółek, w: *L. Ogiegło, W. Popiołek, M. Szpunar* (red.), Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Maksymiliana Pazdana, Kraków 2005; *K. Kruczalak*, Głosa do post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, Rej. 1998, Nr 5; *J. Kruczalak-Janowska*, Umowy o zarządzanie przedsiębiorstwem – próba systematyzacji, GSP 2009, t. XXI; *S. Kümpel*, Grenzüberschreitender Giroverkehr durch Internationalisierung der deutschen Giroverwahrung – Zum Inkrafttreten der Depotgesetznovelle vom 17.7.1985, WM 1985, 1381–1386, 1381; *R.L. Kwaśnicki, D. Nilsson*, Legalne działanie na szkodę spółki zależnej, PPH 2007, Nr 12; *R.L. Kwaśnicki, M. Przygodzka*, Umowy holdingowe w prawie prywatnym oraz podatkowym, cz. 1, R.Pr. 2005, Nr 4; *T. Leipert*, Istota koncernu a art. 4 § 1 pkt 4 lit. f k.s.h., PPH 2006, Nr 2; *O. Lipińska*, Ochrona spółki akcyjnej przed nadużywaniem praw wynikających z akcji, PPH 2002, Nr 7; *M. Litwińska*, Jedynym wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być jednoosobowa spółka prawa obcego, mająca cechy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w rozumieniu przepisów kodeksu handlowego. Głosa do postanowienia SN z dnia 28 kwietnia 1997 r., II CKN 133/97, PPH 1998, Nr 2; *W. Ludwiczak*, Międzynarodowe prawo prywatne, Poznań 1996; *M. Mataczyński*, Głosa do wyr. SN z 17.10.2007 r., II CSK 248/07, OSP 2009, Nr 7–8; *tenże*, Przepisy wymuszające swoje zastosowanie w prawie prywatnym międzynarodowym, Kraków 2005; *M. Michalski*, Kontrola kapitałowa nad spółką akcyjną, Kraków 2004; *M. Mysze-Nowakowska*,

Transfer siedziby spółki w Unii Europejskiej, Warszawa 2015; *J. Napierata*, Transgraniczne przeniesienie siedziby spółki w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie *Cartesio*, KPP 2009, Nr 2; *J. Napierata, T. Sójka, M. Cejmer* (red.), Europejskie prawo spółek. Spółki zagraniczne w Polsce, t. 4, Warszawa 2008; *D. Nowak*, Wadliwa spółka partnerska, Warszawa 2010; *M. Olczyk, M. Pecyna*, Komentarz do niektórych przepisów kodeksu cywilnego, zmienionych ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.03.49.408), Lex 2003; *A. Opalski*, Koncern w niemieckim prawie spółek, PPH 1998, Nr 2; *K. Oplustil*, Łącznik siedziby spółki w nowym prawie prywatnym międzynarodowym. Uwagi na tle prawa europejskiego, KPP 2011, Nr 3; *K. Oplustil, M. Spyra*, Transgraniczne przekształcenia spółek kapitałowych w świetle wyroku ETS oraz dyrektywy 2005/56/WE. Glosa do wyroku TS z dnia 13.12.2005 r., C-411/03, EPS 2006, Nr 3; *R. Pabis*, Nowelizacja kodeksu spółek handlowych, cz. 1, Pr. Sp. 2004, Nr 3; *tenże*, O potrzebie nowelizacji kodeksu spółek handlowych, Pr. Sp. 2003, Nr 2; *M. Pawełczyk, R. Tałaj*, Statutowe obowiązki informacyjne nabywcy akcji a wykonywanie prawa głosu przez akcjonariusza, PUG 2008, Nr 3; *M. Pazdan*, Kodeks spółek handlowych a kodeks cywilny, PiP 2001, Nr 2; *tenże*, Prawo prywatne międzynarodowe, Warszawa 2009; *A. Pęczyk-Tofel, M. Tofel*, Aktualności i orzecznictwo, Pr. Sp. 2002, Nr 2, Pr. Sp. 2010, Nr 2, Pr. Sp. 2010, Nr 5, Pr. Sp. 2010, Nr 10, Pr. Sp. 2011, Nr 12; *ciż*, Obrót znacznymi pakietami akcji na gruncie ustawy o ofercie publicznej, cz. 1, Pr. Sp. 2010, Nr 3, cz. 2, Pr. Sp. 2010, Nr 4; *P. Piniór*, Osobiste uprawnienia wspólników i akcjonariuszy w spółkach kapitałowych, Pr. Sp. 2010, Nr 2; *A. Piotrowska, A. Mikula*, Wyłączenie i ograniczenie prawa głosu w spółce akcyjnej, PPH 2003, Nr 6; *J. Pocobut* (red.), Współczesne wyzwania prawa prywatnego międzynarodowego. Materiały konferencyjne (Warszawa 19–20.04.2012 r.), Warszawa 2013; *W. Popiołek*, Podmiotowy zakres zastosowania art. 6 kodeksu spółek handlowych, Pr. Sp. 2001, Nr 7–8; *tenże*, Prawo właściwe dla przeniesienia akcji poza obrotem regulowanym, PPH 2002, Nr 11; *tenże*, Umorzenie udziałów i akcji w kodeksie spółek handlowych, Rej. 2001, Nr 7–8; *M. Poźniak-Niedzielska*, Funkcjonowanie spółki dominującej w świetle przepisów k.s.h., PPH 2002, Nr 10; *M. Romanowski*, Pojęcie spółki dominującej w kodeksie spółek handlowych, PiP 2004, Nr 5; *tenże*, Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Komentarz, Warszawa 2003; *tenże*, Zasada jednakowego traktowania udziałowców spółki kapitałowej, cz. 1, PPH 2005, Nr 1, cz. 2, PPH 2005, Nr 2; *V. Röhricht, F. Graf von Westphalen* (red.), Handelsgesetzbuch. Kommentar zu Handelsstand, Handelsgesellschaften, Handelsgeschäften, und besonderen Handelsverträgen (ohne Bilans-, Transport- und Seerecht), Kolonia 1998; *A. Schall*, The UK Limited Company Abroad – How Foreign Creditors are Protected after *Inspire Art* (Including a Comparison of UK and German Creditor Protection Rules), EBLR 2005; *K. Schmidt* (red.), Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch, t. 3, Monachium 2007; *I. Schwander, D. Dubs*, Die positive Beschlussfeststellungsklage im Aktienrecht – Gegenstand, Verhältnis zur Anfechtungsklage und prozessuale Fragen, w: *Aktienrecht 1992–1997: Versuch einer Bilanz: zum 70. Geburtstag von Rolf Bär*, Bern, Stämpfli 1998; *M. Skory*, Czy w prawie spółek jest miejsce dla ochrony konsumenta?, w: *Kodeks spółek handlowych po pięciu latach*, Wrocław 2006; *S. Sołtyński*, Prawo właściwe dla spółek prawa handlowego, Rej. 2001, Nr 7–8; *tenże*, Przepisy ogólne kodeksu spółek handlowych (wybrane zagadnienia), PiP 2001, Nr 7; *T. Staranowicz*, Regulacja prawna holdingu w k.s.h., R.Pr. 2003, Nr 6; *A. Szajkowski, M. Tarska*, Prawo spółek handlowych, Warszawa 2005; *K. Sznajder*, Jurysdykcja szczególna w zakresie zobowiązań umownych, Katowice 2007; *A. Szumański*, Glosa do wyr. SN z 10.6.2005 r., II CK 715/04, OSP 2006, Nr 5; *tenże*, Glosa do post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, PS 1998, Nr 1; *tenże*, Ograniczona regulacja prawa holdingowego (prawa grup spółek) w kodeksie spółek handlowych, PiP 2001, Nr 3; *tenże*, Wpływ uczestnictwa spółki kapitałowej w grupie spółek na związanie zapisem na sąd polubowny dokonany przez inną spółkę z grupy, PPH 2008, Nr 5; *R. Szyszko*, Regulacja dominacji (zależności) zawarta w k.s.h., cz. 2, Pr. Sp. 2010, Nr 7–8; *A. Śmigaj*, Odpowiedzialność spółki dominującej w prawie polskim i włoskim, Pr. Sp. 2005, Nr 1; *T. Targosz*, Art. 7 k.s.h. – czy rzeczywiście załóżek regulacji prawa holdingowego?, Rej. 2003, Nr 1; *tenże*, Nadużycie osobowości prawnej, Kraków 2004; *tenże*, Odpowiedzialność wspólnika wobec wierzycieli spółki, PPH 2003, Nr 4; *M. Tarska*, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Warszawa 2003; *M. Tofel*, Komentarz do postanowienia SA w Warszawie z 31.1.2011 r., I ACz 2054/10, MPH 2011, Nr 1; *tenże*, Komentarz do wyroku SN z 14.5.2010 r., II CSK 505/09, MPH 2011, Nr 2; *tenże*, Odpowiedzialność ex delicto wspólników spółki kapitałowej, w: *M. Modrzejewska* (red.), *Prawo handlowe XXI wieku. Czas stabilizacji, ewolucji czy rewolucji*. Księga jubileuszowa Profesora Józefa Okolskiego, Warszawa 2010; *M.S. Tofel*, Wpływ głosów nieważnych na ważność i istnienie uchwały – uwagi na tle art. 89 ustawy o ofercie publicznej, PPH 2006, Nr 11; *P. Tomala*, Nieholdingowe umowy o zarządzanie spółką, Pr. Sp. 2008, Nr 12; *E. Vitta*, Diritto internazionale private, t. 3, Turyn 1975; *B. Walaszek, M. Sośniak*, Zarys prawa międzynarodowego prywatnego, Warszawa 1968; *P. Wąż*, Kodeks spółek handlowych jako źródło polskiego prawa koncernowego, PPH 2008, Nr 6; *tenże*, Koncern umowny w prawie polskim, Pr. Sp. 2007, Nr 11; *tenże*, Szkoda wyrządzona spółce zależnej przez spółkę dominującą, Pr. Sp. 2008, Nr 1; *P. Wierzbicki*, *Inspire Art* – prawo właściwe dla spółek a swobody traktatowe, PPH 2004, Nr 8; *tenże*, Uchwała o przymusowym wykupie akcji – „wycisnięcie” drobnych akcjonariuszy, Pr. Sp. 2003, Nr 5; *S. Włodyka*, Prawo koncernowe,

Kraków 2003; *M. Wojtyczek*, Dopuszczalność zawierania tzw. umów holdingowych w świetle przepisów kodeksu spółek handlowych, Pr. Sp. 2002, Nr 5.

Art. 1. [Zakres regulacji; rodzaje spółek]

§ 1. Ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych.

§ 2.² Spółkami handlowymi są: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna i spółka akcyjna.

Spis treści

	Nb		Nb
I. Zakres zastosowania polskiego prawa spółek w stosunkach międzynarodowych. Zasada ogólna: kryterium siedziby	1–4	IV. Prawo właściwe dla transgranicznego połączenia i podziału spółek	10
II. Zakres zastosowania przepisów KSH o formie czynności prawnych	5–7	V. Konsekwencje przeniesienia siedziby spółki dla zastosowania przepisów KSH	11–12
III. Prawo miejsca położenia dokumentu (rachunku) – znaczenie dla obrotu akcjami emitowanymi przez polskie spółki	8–9	VI. Zastosowanie przepisów KSH do spółek zagranicznych	13

I. Zakres zastosowania polskiego prawa spółek w stosunkach międzynarodowych. Zasada ogólna: kryterium siedziby

1. **Zakres przedmiotowy ustawy.** Komentowany przepis wskazuje przedmiotowy zakres zastosowania Kodeksu spółek handlowych. Znajduje on zastosowanie wyłącznie do **tworzenia, organizacji, funkcjonowania, rozwiązywania, łączenia, podziału i przekształcania spółek handlowych, które podlegają prawu polskiemu. Kodeks nie rozstrzyga kwestii, które spółki podlegają prawu polskiemu.** Jest to domena regulacji prawa prywatnego międzynarodowego. Kwestia ta została uregulowana w art. 17 ust. 1 PrPrywM. Należy także wskazać szereg zawartych przez Polskę umów bilateralnych, które odwołują bądź do kryterium siedziby spółki (umowy z Austrią, Estonią, Rumunią i Wietnamem) bądź miejsca jej założenia (umowy z Białorusią, Bułgarią, Czechosłowacją, Litwą, Łotwą, Rosją, Ukrainą i Węgrami).

2. **Zasada łącznika siedziby.** Artykuł 17 ust. 1 PrPrywM wskazuje, że **osoba prawna 2 podlega prawu państwa, w którym ma siedzibę.** Pojęcie osoby prawnej należy tu wyklądać autonomicznie. Norma kolizyjna dotyczy nie tylko osób prawnych, ale wszystkich jednostek organizacyjnych (zob. *M. Pazdan*, w: SPH, t. 2A, 2007, s. 420–422; *tenże*, Prawo, s. 104; *J. Gołaczyński*, Prawo, s. 104–105; *W. Ludwiczak*, Międzynarodowe prawo, s. 141; *B. Walaszek*, *M. Sośniak*, Zarys, s. 77). Artykuł 21 PrPrywM rozstrzyga tę kwestię jednoznacznie. Zasada łącznika siedziby znajduje w związku z tym zastosowanie do wszystkich spółek bez względu na to, czy prawo właściwe przyznaje im zdolność prawną.

3. **Siedziba osoby prawnej.** Prawo prywatne międzynarodowe nie precyzuje, jak należy 3 rozumieć siedzibę osoby prawnej. W polskiej literaturze przeważa stanowisko, zgodnie z którym siedziba osoby prawnej znajduje się w państwie, w którym skoncentrowany jest proces podejmowania decyzji o działalności tej osoby prawnej. Jest to **tzw. rzeczywista siedziba zarządu** (por. np. *M. Pazdan*, Prawo, s. 97; *tenże*, w: SPH, t. 2A, 2007, s. 414 i cyt. tam literatura; *A. Wowerka*, w: SPP, t. 20A, 2014, s. 634–636). Aktualność tej interpretacji wymaga rozważenia w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego prawa spółek. W orzeczeniach w sprawach: C-212/97, *Centros* (EU:C:1999:126), C-208/00, *Überseering* (EU:C:2002:632) i C-167/01, *Inspire Art* (EU:C:2003:512), Trybunał zakwestionował prawo państw członkowskich do odmowy rejestracji i uznania zdolności prawnej spółek założonych zgodnie z prawem jednego

² Art. 1 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 19.07.2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1655, ze zm. z Dz.U. z 2020 r. poz. 288, ze zm. z Dz.U. z 2021 r. poz. 187), która wchodzi w życie 1.07.2021 r.

z państw członkowskich, a rzeczywistą siedzibę zarządu mających na terenie innego państwa. Trybunał zakwestionował także możliwość narzucania takim spółkom zastosowania norm prawa spółek wynikających z prawa państwa, na którego terytorium spółka ma siedzibę rzeczywistego zarządu (por. np. *H.C. Hirt*, *Freedom*, s. 1208; *L. Enriques*, *EC Company*, s. 1261–1263; *A. Schall*, *The UK Limited*, s. 1534–1536; *T. Targosz*, w: *J. Napierata, T. Sójka, M. Cejmer* (red.), *Europejskie*, t. 4, s. 13; *P. Wierzbicki*, *Inspire Art*, s. 50). Wybór systemu prawnego, zgodnie z którym spółka będzie działać, Trybunał uznał za uprawnione korzystanie ze swobody traktatowej (pkt 137–139). Swoboda nie może być przedmiotem nadużycia, ale wybór prawa motywowany wyłącznie pozytywną oceną prawa spółek określonego państwa członkowskiego nie jest nadużyciem (pkt 136–137). Realizacja takiej swobody nie jest możliwa przy utrzymaniu dotychczasowego rozumienia łącznika rzeczywistej siedziby jako miejsca, w którym faktycznie koncentrują się procesy decyzyjne w spółce. Założenie spółki zgodnie z prawem określonego państwa członkowskiego oraz wskazanie statutowej siedziby na terytorium tego państwa wiąże polskie sądy i inne organy co do uznania właściwości prawa spółek wybranego przez założycieli spółki. W konsekwencji w kontekście spółek założonych w państwach członkowskich EOG pojęcie siedziby spółki użyte w art. 17 ust. 1 PrPrywM należy interpretować jako siedzibę statutową. W literaturze wskazuje się wprowadzie na aktualność dotychczasowej interpretacji z uwzględnieniem zasad sformułowanych przez Trybunał (zob. *M. Pazdan*, w: *SPH*, t. 2A, 2007, s. 414), trudno jednak wskazać, jak można pogodzić teorię siedziby rzeczywistej z zachowaniem wolności wyboru prawa spółek niezależnie od miejsca prowadzonej działalności. Prowadzi to do konkluzji o właściwości statutowej siedziby osoby prawnej jako łącznika normy kolizyjnej wyrażonej w art. 17 ust. 1 PrPrywM (por. *K. Oplustil*, *Łącznik siedziby spółki*, s. 635 i n.; *A. Opalski*, w: *J. Poczubot* (red.), *Współczesne*, s. 218; *P. Błaszczuk*, *Pojęcie siedziby*, s. 85). Trudno nie zauważyć także praktycznych zalet łącznika siedziby statutowej. Jest to kryterium przejrzyste dla uczestników obrotu. Tymczasem ocena miejsca, w którym rzeczywiście koncentruje się proces kierowania spółką (tzw. rzeczywista siedziba zarządu), jest niejednokrotnie nieoczywista nie tylko dla osób trzecich, ale także dla samych wspólników i członków organów spółki. Dotyczy to przede wszystkim spółek, które prowadzą działalność transgraniczną, spółek, które pośrednio kontrolowane są przez podmioty zagraniczne *de facto* ściśle kontrolujące procesy gospodarcze w spółce zależnej, a także spółek o międzynarodowym składzie wspólników.

- 4 4. **Spółki z siedziba spoza EOG.** Przedstawiona w poprzednim punkcie argumentacja dotyczy wyłącznie spółek z EOG. W stosunku do spółek założonych poza tym obszarem nie ma ponadnarodowych lub międzynarodowych norm wymagających analogicznej interpretacji pojęcia siedziby w PrPrywM. Czy w związku z tym tradycyjnie akceptowany dotychczas łącznik rzeczywistej siedziby zarządu może znaleźć zastosowanie do tych spółek? Jak się zdaje, dopuszczalność takiej dwoistej interpretacji pojęcia siedziby na gruncie PrPrywM może być źródłem poglądu o kontynuacji dotychczasowych interpretacji art. 17 ust. 1 PrPrywM z koniecznymi korektami wynikającymi z prawa europejskiego (por. *M. Pazdan*, w: *SPH*, t. 2A, 2007, s. 414). Wydaje się jednak, że dla konstruowania dwóch istotnie różnych norm kolizyjnych na gruncie tego samego przepisu nie ma miejsca. Jedno pojęcie na gruncie jednego przepisu powinno być rozumiane jednolicie. Należy zatem przyjąć, że **KSH znajduje zastosowanie do spółek, których statutowa siedziba znajduje się na terytorium Polski.**

II. Zakres zastosowania przepisów KSH o formie czynności prawnych

- 5 1. **Forma czynności prawnej.** Szczegółne problemy dotyczą zakresu zastosowania przepisów KSH dotyczących formy czynności prawnych. Zgodnie z art. 25 ust. 1 PrPrywM **forma czynności prawnej podlega prawu właściwemu dla tej czynności.** Wystarczy jednak zachowanie formy przewidzianej przez prawo państwa, w którym czynność zostaje dokonana. Jeżeli umowę zawierają osoby znajdujące się w chwili złożenia oświadczeń woli w różnych państwach, wystarczy wówczas zachowanie formy przewidzianej dla tej czynności przez prawo jednego z tych państw. Zgodnie z art. 25 ust. 2 PrPrywM wykluczone jest odstępstwo od wymogu zachowania formy wynikającej z prawa właściwego dla danej czynności w przypadku czynności prawnych, których przedmiotem jest powstanie, łączenie, podział, przekształcenie lub ustanie

osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej. Potwierdza to przeważające stanowisko wyrażane na gruncie poprzedniej ustawy (*W. Klyta*, *Czynności*, s. 127; *M. Mataczyński*, *Przepisy*, s. 148–149; *M. Pazdan*, w: *SPH*, t. 2A, 2007, s. 434; *S. Sołtysiński*, *Prawo*, s. 283; por. jednak *P. Czubik*, *K. Oplustil*, *Forma*, s. 23). Dopuszczalność posłużenia się formą wynikającą z prawa miejsca dokonania czynności może wynikać z konwencji bilateralnych (np. konwencje z Litwą, Rosją, Ukrainą itd.).

2. Zakres zasady *lex loci actus*. W literaturze wskazano na potrzebę ścisłego rozumienia katalogu czynności, w stosunku do których zastosowanie znajduje łącznik *legis loci actus* (*P. Czubik*, Artykuł 25 nowej ustawy Prawo prywatne międzynarodowe, s. 29 i n.). Artykuł 25 ust. 2 nie wymienia wśród czynności nieobjętych zakresem zasady *lex loci actus* zmiany umowy spółki. Ten brak należy uznać za zabieg celowy. Wymienione w art. 25 ust. 2 PrPrywM powstanie, łączenie, podział, przekształcenie lub ustanie osoby prawnej są to podstawowe momenty określające nie tylko prawny byt osoby prawnej, ale przede wszystkim jej relacje z osobami trzecimi. Można w związku z tym racjonalnie wymagać, aby czynności te były poddane kontroli formalnej, wynikającej z prawa właściwego dla stosunku spółki. Zmiana treści umowy spółki lub jej aktu założycielskiego ma z reguły skutki znacznie bardziej ograniczone. Nie wpływa na podmiotowość spółki, z reguły nie wpływa także na interesy osób trzecich. W tych przypadkach, w których istnieje taka ewentualność (np. obniżenie sumy komandytowej, obniżenie kapitału zakładowego), instrumenty ochrony interesów osób trzecich nie są związane z formą czynności zmieniającej umowę spółki, ale należą do materii bezwzględnie podlegającej statutowi personalnemu spółki (np. skutki obniżenia sumy komandytowej w zakresie odpowiedzialności komandytariusza). W związku z tym na gruncie art. 25 ust. 2 PrPrywM należy interpretować ściśle, wykluczając z zakresu monopolu formy *legis causa*, czynności zmierzające do zmiany umowy spółki. Kwestie takie jak m.in. forma uchwał zgromadzeń wspólników i innych organów spółek, forma oświadczeń składanych spółce i przez spółkę w stosunkach wewnętrznych mogą zostać dokonane w formie wynikającej z miejsca dokonania czynności.

3. Wymóg zachowania formy aktu notarialnego może zostać spełniony **wyłącznie przed polskim notariuszem lub konsulem** upoważnionym do dokonywania czynności notarialnych (por. art. 28 ustawy z 25.6.2015 r. – Prawo konsularne, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 823 ze zm.). Zagraniczne akty notarialne także sporządzone przez notariuszy działających w systemie tzw. notariatu łacińskiego nie są ekwiwalentem aktu notarialnego sporządzonego zgodnie z prawem polskim. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w istocie działania zagranicznego notariusza mogą jedynie w ograniczony sposób spełnić zadania jakie przed notariuszem stawia prawo polskie. Dzieje się tak przede wszystkim ze względu na ograniczoną kompetencją zagranicznego prawnika w zakresie prawa polskiego.

III. Prawo miejsca położenia dokumentu (rachunku) – znaczenie dla obrotu akcjami emitowanymi przez polskie spółki

1. Zakres statutu personalnego. Obrót udziałami w spółce, w tym także obrót akcjami, objęty jest zakresem statutu personalnego. Obrót udziałami i akcjami polskich spółek podlega w związku z tym zasadniczo prawu polskiemu. Jeżeli prawo to odwołuje się do przeniesienia posiadania dokumentu lub nabycia i utraty własności dokumentu stwierdzającego istnienia praw udziałowych jako do przesłanki nabycia lub utraty tych praw, to okoliczności te nie podlegają statutowi personalnemu spółki, ale prawu miejsca położenia dokumentu – *lex cartae sitae*. Jest to tzw. statut rzeczowy papieru wartościowego (por. np. *W. Popiołek*, *Prawo właściwe*, s. 44–45; *A. Johnson*, w: *H. van Houtte* (red.), *The Law*, s. 24–27; *D. Einsele*, *Kollisionsrechtliche*, s. 164; *E. Vitta*, *Diritto*, t. 3, s. 455). Prawo miejsca położenia dokumentu rozstrzyga takie kwestie, jak m.in.: sposób przeniesienia posiadania dokumentu, domniemania wynikające z jego posiadania, sposób ochrony posiadania, przesłanki przeniesienia własności, dopuszczalność oraz przesłanki ochrony dobrej wiary nabywcy dokumentu od nieuprawnionego, sposób ustanowienia obciążeń na dokumencie itd. W tym zakresie w stosunku do akcji polskich spółek znajdujących się za granicą zastosowanie może znaleźć prawo obce.

- 9 2. **Łącznik normy kolizyjnej w odniesieniu do akcji zdematerializowanych.** Inny łącznik normy kolizyjnej należy zastosować w odniesieniu do akcji zdematerializowanych. Brak dokumentu wyklucza możliwość posłużenia się *lege cartae sitae*. W takim wypadku kwestie związane z zapisami na rachunkach papierów wartościowych, kontaktach depozytowych, ze skutkami dokonywanych na nich uznań i obciążeń oraz z relacjami między różnymi poziomami zapisów w systemie depozytowo-rozliczeniowym zgodnie z dominującym poglądem określa prawo państwa, w którym prowadzony jest zapis na dane konto depozytowe (por. np. *L. Sobolewski*, w: SPP, t. 19, 2006, s. 1107–1109; *J. Benjamin, M. Yates*, *The Law*, s. 76–77; *S. Kumpel*, *Grenzüberschreiter*, s. 1885). W polskim prawie taka norma kolizyjna została wyrażona wprost w art. 44 PrPrywM oraz w art. 13 NZabFinU. Zgodnie z art. 44 PrPrywM prawo wynikające z zapisu papieru wartościowego na rachunku prowadzonym w systemie rozrachunku papierów wartościowych podlega prawu państwa, w którym prowadzony jest ten rachunek. Zgodnie z art. 13 NZabFinU umowa o ustanowienie zabezpieczenia finansowego na niematerialnych instrumentach finansowych, prawa wynikające z tego zabezpieczenia, pierwszeństwo praw, a także zaspokajanie się z takiego zabezpieczenia podlegają wyłącznie prawu państwa, w którym jest prowadzony rachunek papierów wartościowych, rachunek zbiorczy, inny rachunek, na którym zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi, konto depozytowe lub inna ewidencja papierów wartościowych, w której zabezpieczenie to zostało odnotowane. Prawu temu podlega również nabycie w dobrej wierze niematerialnych instrumentów finansowych. Zakres normy kolizyjnej wyrażonej w tym przepisie nie może jednak zostać ograniczony wyłącznie do zabezpieczeń finansowych. Prawidłowe funkcjonowanie instytucji zabezpieczeń finansowych zależy od nadania łącznikowi miejsca położenia rachunku ogólnego znaczenia na gruncie zdematerializowanego obrotu papierami wartościowymi przez art. 44 PrPrywM. Należy zwrócić uwagę, że pojęcie miejsca położenia rachunku jest do pewnego stopnia przenośną. Rachunki prowadzone w systemach elektronicznych, często przez podmioty, których biura znajdują się na terytorium różnych państw, nie mają tak jednoznacznie postrzeganego miejsca położenia jak przedmioty materialne. Otwiera to do pewnego stopnia drogę dla autonomii stron w określeniu kolizyjnego statusu zdematerializowanych papierów wartościowych, w tym także zdematerializowanych akcji polskich spółek.

IV. Prawo właściwe dla transgranicznego połączenia i podziału spółek

- 10 1. **Prawo właściwe dla transgranicznego połączenia i podziału spółek.** Połączenie i podział z udziałem polskich spółek mogą w **niektórych przypadkach wymagać paralelnego lub łącznego zastosowania KSH i prawa obcego**. Dotyczy to sytuacji połączeń i podziałów transgranicznych, czyli połączeń i podziałów, w których obok polskiej spółki uczestniczą także podmioty podlegające prawu obcemu. W takiej sytuacji dokonanie połączenia lub podziału spółki wymaga realizacji wymogów wynikających ze statutów personalnych wszystkich uczestniczących w tym procesie podmiotów (art. 19 ust. 2 PrPrywM). W stosunku do czynności i przesłanek, które mają być zrealizowane łącznie przez wszystkie podmioty uczestniczące w połączeniu lub podziale (np. sporządzenie planu połączenia, podziału), różne porządki prawne należy stosować kumulatywnie. W stosunku do innych czynności (np. podjęcie uchwały o zatwierdzeniu planu podziału) dystrybutywnie, tj. w odniesieniu do każdej ze spółek, winny być zrealizowane przesłanki wynikające z jej statutu personalnego (por. szerzej np. *K. Oplustil, M. Spyra*, w: *M. Cejmer, J. Napierala, T. Sójka* (red.), *Europejskie*, t. 4, s. 282 i n.).

V. Konsekwencje przeniesienia siedziby spółki dla zastosowania przepisów KSH

- 11 1. **Przeniesienia siedziby spółki i przekształcenie transgraniczne.** Obowiązkiwanie łącznika siedziby osoby prawnej w polskim prawie prywatnym międzynarodowym powoduje, że zastosowanie KSH w stosunku do istniejących już spółek może zależeć od decyzji o przeniesieniu siedziby spółki do Polski lub poza terytorium Polski. Analogiczne konsekwencje rodzi proces transgranicznego przekształcenia spółki polegający na zmianie jej formy prawnej na formę uregulowaną w przepisach prawa obcego. Transgraniczne przeniesienie siedziby oraz transgraniczne przekształcenie to w istocie dwa aspekty tego samego procesu. Przyjęcie

łącznika statutowej siedziby dla ustalenia statutu personalnego osoby prawnej powoduje, że przeniesienie siedziby za granicę musi wiązać się ze zmianą formy podmiotowości osoby prawnej na formę wynikającą z praw państwa nowej siedziby. Jednocześnie przekształcenie transgraniczne, polegające na podjęciu działalności w formie wynikającej z innego prawa niż dotychczasowe, wymaga we wszystkich znanych autorowi przypadkach przeniesienia siedziby spółki za granicę. Z reguły prawo spółek poszczególnych państw wymaga, aby przynajmniej siedziba statutowa spółki znajdowała się na terytorium państwa, którego prawu spółka podlega.

2. Zasady i skutki transgranicznego przeniesienia siedziby. W obecnym stanie prawnym **12** relevantne jest przeniesienie siedziby statutowej. Zmiany rzeczywistej siedziby zarządu nie mają znaczenia z punktu widzenia właściwości prawa (por. Nb 3–4). Zmiana siedziby statutowej prowadzi do „emigracji” lub „imigracji” spółki, a w konsekwencji do objęcia jej zakresem zastosowania nowego prawa. Zgodnie z art. 19 ust. 1 PrPrywM z **chwilą przeniesienia siedziby do innego państwa osoba prawna podlega prawu tego państwa**. Osobowość prawna uzyskana w państwie dotychczasowej siedziby jest zachowana, jeżeli przewiduje to prawo każdego z zainteresowanych państw. To czy taka zmiana jest dopuszczalna i czy pozwala ona na kontynuację podmiotowości (tożsamości) spółki, zależy więc od akceptacji przez porządek prawny państwa pochodzenia spółki oraz państwa, do którego przenosi swoją siedzibę. Transgraniczne przeniesienie siedziby zostało wprost uregulowane w stosunku do SE (art. 8 rozporządzenia Rady (WE) Nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE), Dz.Urz. WE L 294, s. 1 ze zm.), EZIG (art. 13 rozporządzenia (EWG) Nr 2137/85 z 25.7.1985 r. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG), Dz.Urz. WE L 199, s. 1) oraz SCE (art. 7 rozporządzenia Rady (WE) Nr 1435/2003 z 22.7.2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE), Dz.Urz. UE L 207, s. 1 ze zm.). Transgraniczna zmiana siedziby polskiej spółki została wymieniona wprost w art. 300¹²⁰ § 1 pkt 2 KSH, zgodnie z którym rozwiązania P.S.A. nie powoduje przeniesienie siedziby do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, gdy prawo tego państwa to dopuszcza. Jak w wielu innych przypadkach z przepisów o P.S.A. nie należy wnioskować *a contrario* o regulacji innych spółek. Przeniesienie siedziby zagranicznej spółki na terytorium Polski nie zostało wykluczone w jakimkolwiek przepisie KSH ani innym akcie prawnym. Emigracja spółek kapitałowych przy zachowaniu ich podmiotowości została co do zasady wykluczona w art. 270 pkt 2 i art. 459 pkt 2 KSH. Zgodnie z tymi przepisami przeniesienie siedziby polskiej spółki kapitałowej za granicę jest przyczyną jej rozwiązania. Zasada ta jest modyfikowana przez art. 19 ust. 1 zd. 3 PrPrywM, zgodnie z którym przeniesienie siedziby w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego nie prowadzi do utraty osobowości prawnej. Jest to w istocie przepis o charakterze materialnoprawnym, będący *lex specialis* w stosunku do art. 270 pkt 2 i art. 459 pkt 2 KSH. W odniesieniu do spółek osobowych KSH nie wyklucza emigracji spółek. Prawo europejskie nie wyklucza restrykcji dotyczących przeniesienia siedziby spółki, jeżeli wynikają one z prawa państwa, któremu dana spółka podlega (por. wyr. TS w sprawie C-210/06, *Cartesio*, EU:C:2008:723, pkt 123–124; por. także *L. Cerioni*, *The Cross-Border*, s. 316 i n.; *C. Gerner-Beuerle, M. Schillig*, *The Mysteries*, s. 306 i n.; *J. Napierala*, *Transgraniczne*, s. 434). Jak się wydaje, nie jest natomiast dopuszczalne ograniczenie możliwości imigracji spółki wynikające z prawa państwa, na którego terytorium ma się znajdować nowa siedziba (por. wyr. TS w sprawie C-378/10, *Vale*, EU:C:2012:440, pkt 30–33; por. szerzej *M. Myszke-Nowakowska*, *Transfer, passim*).

VI. Zastosowanie przepisów KSH do spółek zagranicznych

1. Zastosowanie przepisów KSH do spółek zagranicznych. Przepisy o spółkach KSH **13** odnoszą się w zdecydowanej większości do podmiotów podlegających prawu polskiemu. Ta ogólna zasada **doznaje jednak niekiedy wyjątków**, a użyty w Kodeksie termin „spółka” dotyczy w niektórych przypadkach także innych podmiotów. Jest to zawsze odniesienie pośrednie, które wynika z regulacji spółek polskich. Przykładem takiego przepisu jest art. 151 § 2 KSH, zgodnie z którym spółka z o.o. nie może być zawiązana wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z o.o. Jest to przepis, który odnosi się wyłącznie do zakładania spółek z o.o. podlegających prawu polskiemu. Dotyczy on jednak wszystkich założycieli, a nie wyłącznie polskich sp. z o.o.

Wszystkie sp. z o.o. bez względu na ich statut personalny są pozbawione zdolności zakładania jednoosobowych sp. z o.o. w Polsce (por. post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, OSNC 1997, Nr 10, poz. 154; A. Szumański, Glosa do post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, s. 69; M. Litwińska, Jedynym współnikiem spółki, s. 38; K. Kruczalak, Glosa do post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, s. 197, oraz krytycznie J. Frąckowiak, Glosa do post. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, s. 87). Zastosowanie polskich przepisów prawa spółek do podmiotów zagranicznych wymaga szeregu zabiegów pozwalających dopasować nie zawsze identyczne klasyfikacje typów spółek w prawie obcym i polskim. Decydują tutaj w pierwszym rzędzie funkcje danej instytucji prawa polskiego oraz wspólność podstawowych elementów konstrukcyjnych. W świetle zasad ustalonych przez TS w orzeczeniu w sprawie C-411/03, *SEVIC* (EU:C:2005:762) także pojęcia spółki kapitałowej i spółki osobowej na gruncie art. 491 § 1 oraz spółki na gruncie art. 529 § 1 KSH dotyczą zarówno spółek polskich, jak i spółek z innych państw członkowskich EOG (por. K. Oplustil, M. Spyra, *Transgraniczne*, s. 52).

Art. 2. [Odesłanie do Kodeksu cywilnego]

W sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.

Spis treści

	Nb
I. Zagadnienia ogólne	1–4
II. Natura stosunku spółki handlowej	5–8
III. Wady oświadczeń woli składanych w aktach głosowania w spółkach handlowych	9
IV. Ochrona konsumenta	10

I. Zagadnienia ogólne

- 1 1. **Funkcje przepisu.** Funkcją komentowanego przepisu jest w istocie **ograniczenie na gruncie KSH zasady jedności prawa cywilnego**. Wprowadzie redakcja tego przepisu wskazuje na potrzebę zastosowania KC w sprawach nieuregulowanych w KSH, to jednak ta część przepisu nie ma w istocie wartości normatywnej. Kodeks spółek handlowych oczywiście nie reguluje wszystkich aspektów funkcjonowania spółek handlowych (zob. A. Kidyba, *KSH. Komentarz*, t. 1, 2010, s. 26). Ich funkcjonowanie podlega regulacji szeregu innych aktów prawa prywatnego i publicznego m.in. z zakresu prawa podatkowego, prawa pracy, prawa ochrony środowiska itd. W sferze regulacji prywatnoprawnej naczelnie miejsce zajmuje KC. Żadna z tych ustaw ani żaden z odpowiednio umocowanych aktów wykonawczych nie potrzebuje wzmianki w KSH jako podstawy zastosowania do działalności spółek handlowych. W stosunkach prywatnoprawnych KC znajduje zastosowanie nie na mocy art. 2 KSH. W istocie normatywne znaczenie komentowanego przepisu to dyspozycja odstąpienia od bezpośredniego zastosowania przepisów KC w sytuacjach, w których wymaga tego natura stosunku spółki handlowej.
- 2 2. **Stosowanie przepisów KC.** Na gruncie stosunków prawnych związanych z zakładaniem, funkcjonowaniem, rozwiązywaniem i przekształcaniem spółek handlowych bezpośrednio stosowanie przepisów KC pozostaje regułą. Nie można w związku z tym mówić o wyłączeniu zasady jedności prawa prywatnego, a raczej o ograniczonej autonomii prawa spółek handlowych (zob. S. Soltysiński, w: S. Soltysiński i in., *KSH. Komentarz*, t. 1, 2006, s. 18; M. Romanowski, w: SPP, t. 16, 2008, s. 87; S. Włodyka, w: SPH, t. 1, 2009, s. 22–23; J. Frąckowiak, *O konieczności*, s. 7). Przepisów KC nie stosuje się, jeżeli dana kwestia została uregulowana inaczej wprost w KSH lub analogiczne zastosowanie przepisów KSH prowadzi do wniosku o istnieniu *legis specialis* w stosunku do postanowień KC (zob. M. Pazdan, *Kodeks*, s. 33; S. Soltysiński, w: S. Soltysiński i in., *KSH. Komentarz*, t. 1, 2006, s. 18). Jeżeli dana kwestia nie jest uregulowana ani wprost, ani analogicznie w KSH, to przepisy KC znajdują zastosowanie z uwzględnieniem natury stosunku spółki handlowej. Należy przyjąć, że chodzi tutaj nie tylko o cechy wspólne dla wszystkich typów spółek handlowych, ale także o cechy specyficzne dla

danego typu lub podtypu (np. publiczna spółka akcyjna) spółki, które wymagają odpowiedniej modyfikacji norm wynikających z KC (zob. *L. Gasiński, J. Modrzejewski, J. Okolski*, *Natura*, s. 1 i n.; *S. Soltysiński*, w: *S. Soltysiński i in.*, KSH. Komentarz, t. 1, 2006, s. 19). Odpowiednie zastosowanie niektórych przepisów oznacza jednak, że w niektórych przypadkach istnieją specyficzne normy prawa prywatnego. Oznacza to możliwość modyfikacji powszechnych norm prawa cywilnego lub wręcz odstąpienie od zastosowania niektórych regulacji (zob. *M. Pazdan*, *Kodeks*, s. 28; *S. Soltysiński*, w: *S. Soltysiński i in.*, KSH. Komentarz, t. 1, 2006, s. 20).

3. Zakres zastosowania art. 2 KSH. Komentowany przepis odnosi się **wyłącznie do ograniczonej autonomii KSH w stosunku do norm wynikających z KC**. Przepis ten należy ująć jednak jako wyraz szerszej zasady autonomii prawa spółek handlowych na gruncie prawa prywatnego. Formalny podział na przepisy KSH oraz przepisy innych ustaw z zakresu prawa prywatnego nie powinien mieć tutaj istotnego znaczenia. Zakres tych regulacji jest zmienny ze względu na dekodyfikację postępującą wraz z wprowadzeniem szeregu nowych ustaw szczególnych oraz planowaną nową kodyfikację prawa cywilnego. Należy przyjąć, że komentowany przepis określa relację między przepisami z zakresu prawa spółek handlowych a wszystkimi innymi przepisami z zakresu prawa prywatnego. Zasady ograniczonej autonomii nie można zastosować natomiast do przepisów prawa publicznego.

4. Prawo obce jako prawo właściwe dla stosunków prawnych związanych z funkcjonowaniem polskiej spółki akcyjnej. W niektórych sytuacjach prawem właściwym dla stosunku prawnego związanego z funkcjonowaniem polskiej spółki akcyjnej może być prawo obce. **Dotyczyć to może m.in. kwestii zdolności do czynności prawnych wspólnika, który podlega obcemu statutowi personalnemu, albo potrącenia wierzytelności o wniesienie wkładu z wierzycelnością spółki wobec wspólnika, dla której właściwe jest prawo obce.** Zasada wyrażona w art. 2 zd. 2 odnosi się zasadniczo do przepisów polskiego prawa prywatnego. Obce prawo prywatne samo rozstrzyga o tym, w jakim stopniu jego zastosowanie do stosunku spółki modyfikuje reguły powszechnego obrotu. Jeżeli jednak rozwiązania przyjęte w polskim prawie spółek handlowych oraz obcym prawie właściwym dla danego stosunku prawnego nie tworzą spójnej całości, to polski sąd orzekający w sprawie może dokonać odpowiedniej modyfikacji polskiego lub obcego prawa w procesie dostosowania (*Anpassung*, por. np. *M. Pazdan*, *Prawo*, s. 86).

II. Natura stosunku spółki handlowej

1. Cechy wspólne wszystkich spółek handlowych. Poszczególne typy spółek handlowych są istotnie zróżnicowane. Zróżnicowanie pogłębia istnienie podtypów spółek handlowych tworzonych przez ustawodawcę (np. publiczna spółka akcyjna) lub przez praktykę (np. spółka komandytowa z jednoosobową sp. z o.o. jako komplementariuszem). Pomimo zróżnicowania można wskazać kilka cech wspólnych wszystkim spółkom handlowym, które składają się na ich naturę, wpływając na proces zastosowania przepisów powszechnego prawa prywatnego. Należą do nich: **wielostronność stosunku prawnego, podwójna (obligacyjno-organizacyjna) natura stosunku spółki oraz wiążący się z tym dualizm zewnętrznych i wewnętrznych stosunków spółki, brak przeciwstawnych celów wiążących się z uczestnictwem w stosunku spółki.**

2. Wielostronny charakter stosunku prawnego nie jest specyficzny dla spółek handlowych. Jest to cecha wspólna dla większości stosunków prawnych jednostek organizacyjnych. Wielostronny charakter stosunku prawnego jest, **co do zasady, cechą wszystkich spółek handlowych.** Nie występuje on w spółkach jednoosobowych (por. *F. Bydliński*, *System*, s. 462). Żadna ze spółek handlowych nie jest jednak z założenia konstrukcją przeznaczoną dla uczestnictwa wyłącznie jednego podmiotu. W żadnym także wypadku ukształtowanie stosunku spółki jako stosunku z jednym tylko uczestnikiem nie zamyka definitywnie możliwości przystąpienia do spółki kolejnych uczestników. Wielostronny charakter stosunku oznacza m.in. brak z założenia przeciwstawnych interesów uczestników stosunku prawnego. Brak także cechy ekwiwalentności świadczeń uczestników stosunku spółki. Umowa spółki nie jest umowa wzajemną, także w przypadku, w którym uczestniczą w niej wyłącznie dwa podmioty. Wielostronny charakter stosunku spółki wpływa na zastosowanie takich instytucji KC jak

m.in. przepisy o rękojmi za wady stosowane w odniesieniu do wkładów wspólników, przepisy o wadach oświadczeń woli stosowane w odniesieniu do oświadczeń składanych w ramach stosunku korporacyjnego itd.

- 7 3. **Obligacyjno-organizacyjny charakter stosunku prawnego spółki handlowej** oznacza istnienie dwóch sfer skuteczności czynności dokonywanych w ramach stosunku spółki (por. np. S. Włodyka, w: SPH, t. 2A, 2007, s. 63; A. Szajkowski, M. Tarska, Prawo, s. 47 i n.; F. Bydliński, System, s. 475–476). W **sferze obligacyjnej** powstaje stosunek wewnętrzny spółki, który wiąże wspólników, a także innych uczestników spółki, takich jak członkowie jej organów. W **sferze organizacyjnej** powstanie stosunku spółki prowadzi do ukonstytuowania nowego podmiotu. W konsekwencji dochodzi do wyodrębnienia stosunków zewnętrznych spółki, czyli jej relacji jako podmiotu z osobami trzecimi. Czynności wspólników dotyczące stosunku spółki co najmniej pośrednio mogą wpływać na sytuację prawną osób trzecich. Jest to czynnik wyjątkowy na tle innych stosunków prawa prywatnego. Uzasadnia on także odpowiednie zastosowanie powszechnych instytucji prawa cywilnego tam, gdzie ich zastosowanie wprost naruszałoby zaufanie i uzasadnione interesy osób trzecich.
- 8 4. **Cele wspólników.** Wspólnicy nie mają z założenia przeciwstawnych celów wiążących się z uczestnictwem w spółce. *Afectio societatis* wiąże się z **dążeniem do osiągnięcia wspólnego celu** (art. 3 KSH). W sferze podstawowej struktury spółki między wspólnikami nie ma konfliktu interesów polegającego na tym, że korzyści osiągnięte przez jednego z nich są możliwe wyłącznie kosztem sytuacji gospodarczej pozostałych. Nie oznacza to, że między wspólnikami nie ma konfliktu interesów. Ich pozycja w spółce jest wypadkową własnych uprawnień i wpływów oraz wpływów i uprawnień innych wspólników.

III. Wady oświadczeń woli składanych w aktach głosowania w spółkach handlowych

- 9 1. **Wady oświadczeń woli składanych w aktach głosowania w spółkach handlowych.** Specyfika stosunków prawnych spółek handlowych jest powoływana często jako podstawa rozstrzygnięć dotyczących podstawowych instytucji prawa cywilnego. W pewnych sytuacjach wydaje się jednak, że zastosowanie art. 2 zd. 2 KSH jest nadużywane tam, gdzie nie trzeba odwoływać się do tego przepisu. Jako przykład takiej sytuacji można wskazać rozważania dotyczące zastosowania przepisów o wadach oświadczeń woli do aktów głosowania w spółkach handlowych. Twierdzi się m.in., że KSH przewiduje specjalną regulację dotyczącą zaskarżania uchwał, będącą *lex specialis* w stosunku do przepisów KC o wadach oświadczeń woli oraz że uznanie dopuszczalności podważania ważności oddanych głosów stałoby, choćby pośrednio, w sprzeczności ze szczególnymi przesłankami zaskarżania uchwał, takimi jak np. zgłoszenie sprzeciwu. Przyjmuje się także, że możliwość powołania się przez wspólnika na wady oświadczenia woli (głosu) byłaby nie do pogodzenia z zasadą pewności obrotu prawnego i stabilności uchwały (zob. P. Antoszek, Cywilnoprawny, s. 237; *tenże*, Dopuszczalność, s. 32). Rozumowanie to budzi wątpliwości. Zasada pewności obrotu nie dotyczy wyłącznie prawa spółek. Jest ona również istotna m.in. na gruncie obrotu nieruchomościami czy obrotu instrumentami finansowymi. Nie ma aksjologicznego uzasadnienia dla wykluczenia zastosowania przepisów o wadach oświadczeń woli w prawie spółek przy jednoczesnym zastosowaniu ich w obrocie nieruchomościami oraz w czynnościach dotyczących rynku kapitałowego. Wartość, jaką jest ochrona obrotu, została uwzględniona w konstrukcji przepisów o wadach oświadczeń woli. Nie jest to jednak wartość jedyna. Kodeks cywilny, konstruując przesłanki wadliwości oświadczenia woli, uwzględnia także takie elementy jak wolność i integralność jednostki oraz uczciwość działania uczestników obrotu. Na gruncie przepisów o błędzie KC nie pozwala na podważenie wadliwej czynności w stosunku do osób, które o błędzie nie wiedziały i nie mogły się o nim z łatwością dowiedzieć ani też błędu nie wywołały. Zasada ta nie znajduje zastosowania jedynie w odniesieniu do czynności nieodpłatnych, co w tym wypadku należy utożsamiać z czynnościami *causa donandi*, czyli czynnościami, w których druga strona uzyskuje nieodpłatnie korzyści (por. Z. Radwański, w: SPP, t. 2, 2008, s. 402). Jest to mechanizm, który w satysfakcjonujący sposób pozwala na rozwiązanie problemów wadliwości aktu głosowania na gruncie stosunku spółki handlowej. Nie każde np. oddanie głosu pod wpływem błędu

uzasadnia możliwość uchylenia się złożonego oświadczenia. Aktu głosowania nie można traktować jako czynności nieodpłatnej. Jest on elementem zbiorowego oświadczenia woli, jaką jest uchwała (por. *S. Sottysiński*, w: *SPP*, t. 17B, 2010, s. 590 i cyt. tam literatura). Jest jednocześnie elementem szerszej wielostronnej relacji prawnej, jaką jest stosunek spółki handlowej. Jego kwalifikacja jako czynności nieodpłatnej nie ma w tym kontekście sensu. Niektóre uchwały są oświadczeniami skierowanymi do osób trzecich. Tak jest np. w przypadku uchwały walnego zgromadzenia o powołaniu członków rady nadzorczej. Są to nie tylko oświadczenia kształtujące stosunek korporacyjny, ale także oświadczenia wpływające na sferę praw określonej osoby fizycznej (por. *M. Spyra*, w: *SPH*, t. 2B, 2007, s. 406). W takim wypadku wspólnik nie może uchylić się od aktu głosowania, jeżeli adresat uchwały nie wie lub nie mógł się z łatwością dowiedzieć o błędzie ani takiego błędu nie wywołał. W odniesieniu do uchwał podejmowanych w ramach autonomii zgromadzenia (np. uchwała o zarządzeniu przerwy w obradach) można przyjąć, że adresatem aktu głosowania są uczestnicy zgromadzenia. Ze względu na zbiorowy charakter adresata do powołania się na błąd nie wystarczy spełnienie przesłanek z art. 84 KC w stosunku do jednego z uczestników. Odpowiednie zastosowanie przepisów KC (art. 2 KSH) pozwala przyjąć, że przesłanki te powinny zostać spełnione przynajmniej w stosunku do większości adresatów. Kodeks cywilny daje instrumenty dla rozstrzygnięcia problemu równowagi interesów, a jedyne istotne modyfikacje w stosunku do art. 84 KC wynikają z wielostronnego charakteru stosunku spółki (por. co do ochrony pewności obrotu *Z. Radwański*, w: *SPP*, t. 2, 2008, s. 398). W odniesieniu do przymusu i groźby art. 87 KC przedkłada godność i integralność osoby nad subiektywne przekonanie adresatów oświadczenia o jego niewadliwości. Jest to rozwiązane zgodne z konstytucyjną hierarchią wartości i nie ma powodów, aby czynić w tym zakresie wyłom w prawie spółek. Należy jednak zwrócić uwagę, że nieważność głosu nie podważa automatycznie podjętej w głosowaniu uchwały. Istotne jest to, czy nieważność głosu wpływa na wymaganą większość i spełnienie ewentualnego wymogu kworum.

IV. Ochrona konsumenta

1. Zakres zastosowania prawa spółek handlowych oraz prawa ochrony konsumenta 10

w pewnej części pokrywają się. Niekiedy wspólnik spółki handlowej jest konsumentem. Definicja z art. 22¹ KC ma walor ogólny dla całego prawa prywatnego. Każda osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową jest konsumentem, jeżeli drugą stroną czynności prawnej jest przedsiębiorca (por. np. *M. Pecyna*, w: *M. Olczyk, M. Pecyna*, Komentarz, art. 22¹, Nt 4). Konsumentem może być także osoba fizyczna przystępująca do umowy spółki handlowej (zob. *M. Skory*, *Czy w prawie*, s. 195–196). Prawdopodobieństwo konsumenckiego charakteru uczestnictwa jest różne w różnych typach spółek. Stosunkowo często można przyjąć taką kwalifikację w odniesieniu do akcjonariuszy, dla których uczestnictwo w spółce jest z reguły rodzajem pasywnej inwestycji niezwiązanej z ich działalnością gospodarczą lub zawodową. Kapitał akcjonariuszy jest powierzany w takim wypadku spółce i zarządzającym nim profesjonalnie członkom zarządu. Nie ma przy tym znaczenia, czy udział akcjonariusza w spółce ma charakter mniejszościowy czy kontrolny. Dla kwalifikacji akcjonariusza jako konsumenta rozstrzygające jest, czy inwestowanie przez niego kapitału w spółki ma charakter działalności gospodarczej lub zawodowej. Podobnie kwalifikować należy uczestnictwo w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz inwestycje w akcje emitowane przez spółki komandytowo-akcyjne. Aktywny charakter uczestnictwa w spółce partnerskiej, które musi wiązać się z wykonywaniem w spółce wolnego zawodu, wyklucza możliwość kwalifikacji działania w charakterze partnera jako czynności konsumenckiej. W odniesieniu do innych spółek osobowych sytuacja jest zróżnicowana. W typowej sytuacji konsumentem może być komandytariusz, którego uczestnictwo w spółce ma charakter bierny. Także wspólnicy spółki jawnej i komplementariusze mogą być konsumentami, jeżeli nie prowadzą spraw spółki i jej nie reprezentują. Osobiste zaangażowanie w prowadzenie spraw spółki i reprezentację połączone z udziałem w zysku z operacji gospodarczych spółki przesądza o zawodowym charakterze zaangażowania, a w związku z tym wyklucza możliwość powoływania się na status konsumenta w spółce.

Art. 3. [Umowa spółki handlowej]

Przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób.

Spis treści

	Nb
I. Pojęcie spółki. Wkłady	1
II. Wykładnia	2
III. Wady oświadczeń woli	3
IV. Przedkontraktowe obowiązki informacyjne	4
V. Postanowienia umowy jako klauzule narzucone	5

I. Pojęcie spółki. Wkłady**1 1. Elementy konstytutywne.** Konstytutywnymi elementami dla spółki handlowej są:

- 1) ukonstytuowanie nowego podmiotu,
- 2) wskazanie jego celu,
- 3) wskazanie uczestników lub uczestnika spółki (wspólnika/partnera/akcjonariusza),
- 4) określenie wkładów oraz ewentualnie innego sposobu przyczyniania się uczestnika do realizacji celu spółki.

Komentowany przepis wskazuje na cechy spółek handlowych. **Nie można ich jednak traktować jako *essentialia negotii* spółki handlowej.** Są to cechy wspólne dla stosunków spółek handlowych oraz innych stosunków prawnych jednostek organizacyjnych, takich jak m.in. europejskie zgrupowania interesów gospodarczych, spółdzielnie itd. Artykuł 3 KSH wskazuje na cechy wspólne spółek handlowych. Kwalifikacja poszczególnej jednostki organizacyjnej jako spółki handlowej jest jednak przede wszystkim zabiegiem normatywnym. Cechy wskazane w komentowanym przepisie pełnią rolę *essentialium negotii* dla poszczególnych typów spółek łącznie z cechami wskazanymi w przepisach KSH definiujących poszczególne spółki (art. 86 § 1, art. 102 i 125 KSH).

II. Wykładnia

- 2 1. Zasady wykładni** umowy spółki handlowej muszą uwzględniać jej wielostronny charakter, a także stopień, w jakim jest ona otwarta dla nowych uczestników. Zgodny zamiar i intencje osób pierwotnie przystępujących do spółki nie mogą być nadrzędną zasadą wykładni umowy w sytuacji, w której jej postanowienia wiążą także kolejnych wspólników nabywających udziały swoich poprzedników lub obejmujących nowe udziały w spółce. W spółkach, których konstrukcja umożliwia zmiany składu podmiotowego, należy dążyć do obiektywizacji wykładni umowy. **Postanowieniom umowy należy przypisywać znaczenie, jakie nadałby im przeciętny uczestnik obrotu (spółki).** Wymagania w odniesieniu do modelu typowego uczestnika spółki należy konstruować w odniesieniu do poszczególnych typów spółek handlowych. W odniesieniu do spółek emitujących akcje, w których uczestnictwo ma charakter przede wszystkim inwestycji, z reguły o biernym charakterze, nie ma podstaw, aby wymagać od akcjonariusza szczególnej znajomości specyfiki spółki oraz kontekstu związanego z ustaleniem treści jej statutu (zob. *B. Grunewald*, *Gesellschaftsrecht*, s. 340). Można natomiast oczekiwać świadomego podjęcia decyzji o zainwestowaniu w spółkę. Uzasadnione jest stąd wymaganie pewnej znajomości branży, w której działa, oraz przyjętych w tej branży zwyczajów. W tym kontekście można odczytywać sformułowany w literaturze pogląd, zgodnie z którym statut spółki akcyjnej należy interpretować zgodnie z zasadami wykładni ustaw (zob. *M. Romanowski*, w: *SPP*, t. 16, 2008, s. 104). Regułę zobiektywizowanej wykładni można odnieść do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółek komandytowych (zob. *H. von German*, w: *V. Röhrich, F. Graf von Westphalen* (red.), *Handelsgesetzbuch*, s. 1368; *B. Grunewald*, w: *K. Schmidt* (red.), *Münchener*, t. 3, s. 15 i 40–42; *M. Hachenburg, P. Ulmer*, *Gesetz*, s. 309). Wprawdzie są to spółki

w mniejszym stopniu otwarte na pozyskiwanie nowych wspólników niż spółki emitujące akcje, jednak charakter uczestnictwa wspólnika spółki z o.o. i komandytariusza odwołuje się także do modelu biernego dostawcy kapitału, a nie zarządcy spółki. Znacznie więcej racji dla subiektywizacji wykładni istnieje w odniesieniu do spółek jawnych i partnerskich. Co do zasady, zamknięty charakter składu personalnego tych spółek, a także aktywny charakter uczestnictwa wspólnika/partnera w działalności spółki uzasadniają odwołanie się do specyficznego kontekstu powstania spółki, treści rokowań poprzedzających redakcję umowy spółki, wspólnego zamiaru wspólników itd. (zob. *P. Jabornegg*, w: *P. Jabornegg*, HGB, s. 672). Zakwalifikowanie spółki do określonego typu nie jest oczywiście ostatecznym kryterium zasad wykładni. Istotne znaczenie ma także ukształtowanie spółki w ramach przysługującej wspólnikom autonomii. Stopień obiektywizacji wykładni w różnych spółkach tego samego typu zależy m.in. od stopnia otwarcia spółki dla nowych wspólników (zob. *B. Grunewald*, *Gesellschaftsrecht*, s. 340; *B. Haar*, *Die Personengesellschaften*, s. 309).

III. Wady oświadczeń woli

1. **Wady oświadczeń woli.** Umowa spółki handlowej jest czynnością prawną, do której 3 znajdują zastosowanie przepisy KC o wadach oświadczeń woli (zob. art. 82–88 KC; *D. Nowak*, *Wadliwa*, s. 171–183). Zastosowanie tych przepisów wymaga jednak modyfikacji ze względu na wielostronny charakter umowy spółki handlowej oraz szczególne przepisy o nieważności umowy spółki. Wielostronny charakter umowy musi być uwzględniony przy ocenie takich wad jak pozorność czy błąd. O **pozorności** oświadczenia wspólnika można mówić wtedy, gdy brak zamiaru co do kreowania skutków prawnych związanych ze złożonym oświadczeniem został uzgodniony między wszystkimi stronami czynności (zob. *M. Tarska*, *Spółka*, s. 126 i n.; *D. Nowak*, *Wadliwa*, s. 173; z pewnymi zastrzeżeniami *S. Włodyka*, w: *SPH*, t. 2A, 2007, s. 88). Jeżeli zamiar niewywoływania skutków prawnych został uzgodniony wyłącznie między niektórymi wspólnikami, to porozumienie to ma walor jedynie *reservationis mentalis* i nie wpływa na wadliwość umowy spółki. W odniesieniu do przepisów o **błędzie** w orzecznictwie wskazuje się, że w stosunku do charakterze wielostronnym przesłanki z art. 84 KC winny być spełnione w odniesieniu do wszystkich adresatów oświadczenia (por. np. wyr. WSA w Gliwicach z 25.9.2009 r., III SA/GI 632/09, *Legalis*). Skutki wad oświadczenia woli są modyfikowane regulacją nieważności spółki. Wadliwość oświadczenia o przystąpieniu do spółki kapitałowej nie powoduje nieważności zarejestrowanej spółki (art. 21 KSH). Podobnie należy potraktować kwestię wpływu wadliwości oświadczeń wspólników spółki osobowej na byt zarejestrowanej już spółki (por. uw. do art. 8).

IV. Przedkontraktowe obowiązki informacyjne

1. **Przedkontraktowe obowiązki informacyjne.** Wspólnota celu gospodarczego, będąca 4 jednym z podstawowych elementów stosunku spółki handlowej, uzasadnia szczególne potraktowania przedkontraktowych stosunków informacyjnych. **Wspólnicy spółki powinni ujawnić wszystkie podstawowe ryzyka związane ze swoim uczestnictwem w spółce, a także znane im okoliczności wpływające na szanse podejmowanego przedsięwzięcia gospodarczego.** Zasada ta nie dotyczy jednak spółek, w których element osobowy odgrywa rolę marginalną, wspólnicy są przede wszystkim biernymi dostawcami kapitału. Obowiązek ten w większym stopniu dotyczy wspólnika, który będzie wywierał decydujący wpływ na działalność spółki niż wspólników mniejszościowych.

V. Postanowienia umowy jako klauzule narzucone

1. **Klauzule narzucone.** Umowa spółki handlowej może powstać w procesie rokowań. 5 Nie jest jednak wykluczone, że postanowienia umowy spółki będą miały charakter klauzul narzuconych, tj. **klauzul, które nie są przedmiotem indywidualnych uzgodnień dla strony przystępującej do umowy.** Jest to sytuacja typowa np. dla spółek kapitałowych przyjmujących nowych wspólników w trybie podwyższenia kapitału zakładowego. W świetle możliwości kwalifikacji wspólnika jako konsumenta (por. uw. do art. 2, Nb 10) rodzi to pytanie o możliwość

[Przejdź do księgarni →](#)